

Asia: VN/13190/2020

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: pakkokeinolain muutostarpeet

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne yleisesti mietinnöstä

SPJL ei katso aiheelliseksi lausua yksityiskohtaisesti pakkokeinolain muutostarpeita koskevasta työryhmämietinnöstä.

Yleistä:

SPJL pitää kaikkien osapuolten oikeusturvan kannalta erittäin tärkeänä, että pakkokeinolakia ja muuta pakkokeinoasioita sääntelevää lainsäädäntöä selvennetään ja tätä kautta lainsäädännön tulkinnanvaraisuutta pyritään minimoimaan. Kokonaisuuden tulee olla mahdollisimman selkeä ja johdonmukainen.

Pakkokeinolain kohteiden perusoikeussuojaa ollaan vahvistamassa, mikä on kannatettava lähtökohta, koska pakkokeinojen käytöllä puututaan perustuslaissa ja kansainvälisissä ihmisoikeusvelvoitteissa suojattuihin oikeushyviin. Tällöin on kuitenkin tärkeää muistaa, ettei tämä johda rikosten uhrien oikeussuojan heikkenemiseen. Myös heidän oikeuksistaan huolehtiminen on perustuslaissa suojeltava oikeushyvä; perustuslaki antaa vahvan suojan jokaisen yksilön ihmisarvolle ja koskemattomuudelle. Uhrien asemalla on suoraan vaikutusta sekä arjen turvallisuuden kokemiseen että turvallisuuden tosiasialliseen toteutumiseen, jotka puolestaan ovat suomalaisen demokratian ja oikeusvaltion ydintä. Demokraattisen oikeusvaltion on pystyttävä antamaan turvaa sen kansalaisilleen.

Yhtäläisesti tulee huomioida uudistusten vaikutus rikosten torjuntaan ja rikosoikeudellisen vastuun toteutumiseen. Keskeisen haasteen tähän oikeusvaltion näkökulmasta luo poliisin ja muiden esitutkintaviranomaisten toimintamahdollisuudet ja sitä kautta toimintakyky selvittää rikoksia mahdollisimman tehokkaasti. Rikosoikeudellisen järjestelmän tehokkuus ja uskottavuus edellyttää, että rikosoikeudellinen vastuu myös käytännössä toteutuu. Siten salaisten pakkokeinojen kehittäminen vastaamaan paremmin nykyajan vaateita on erittäin kannatettavaa.

Muuta huomioitavaa:

Lakimuutosten vaikuttavuutta arvioidessa tulee huomiota kiinnittää riittävään ja tarpeeksi laajaan koulutukseen. Lakimuutoksella tuskin saavutetaan haluttua lopputulosta, jos koulutus jää vajavaiseksi. Kansalaisten perusoikeuksiin puututtaessa tulee pitää riittävää huolta siitä, että virkamies ymmärtää, mitä oikeusvaikutusta lainsäätäjä on lailla tarkoittanut.

Koulutuksen tulee olla laaja ja siinä tulee olla mahdollisuus esittää kysymyksiä, jotta epäselviltä ja lainvastaisilta tulkinnoilta vältyttäisiin.

Muistiossa arvioidaan ehdotusten säästävän toimivaltaisten viranomaisten resursseja. Näin saattaisi käydä tuomioistuinkäsittelyjen osalta, jossa asia ratkaistaisiin tuomioistuimen kansliassa ilman tuomioistuinkäsittelyä. Resurssien säästymistä ei välttämättä tapahtuisi poliisin puolella, jossa pakkokeinolakin muutokset esim. tiedonhankinnan osalta saattaisivat johtaa entistä useammin törkeiden rikosten paljastumiseen. Törkeiden henkeen ja terveyteen kohdistuvien sekä törkeiden huume- ja omaisuusrikosten tutkinta vaatisi tutkintaresurssien kasvattamista, jotta rikoksia voitaisiin tutkia niiden edellyttämällä tavalla.

2. Lausuntonne pakkokeinolain 2 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

3. Lausuntonne pakkokeinolain 3 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

4. Lausuntonne pakkokeinolain 4 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

5. Lausuntonne pakkokeinolain 5 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

6. Lausuntonne pakkokeinolain 6 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

7. Lausuntonne pakkokeinolain 7 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

8. Lausuntonne pakkokeinolain 8 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

9. Lausuntonne pakkokeinolain 9 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

10. Lausuntonne pakkokeinolain 10 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

11. Lausuntonne pakkokeinolain 11 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

12. Lausuntonne oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta perusteluineen

-

13. Lausuntonne rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 16 §:n muuttamisesta perusteluineen

-

14. Lausuntonne rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 13 §:n muuttamisesta perusteluineen

-

15. Lausuntonne rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 19 §:n muuttamisesta perusteluineen

-

16. Lausuntonne rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 31 ja 58 §:n muuttamisesta perusteluineen

-

17. Lausuntonne tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta perusteluineen

-

18. Lausuntonne sellaisista mahdollisista pakkokeinoista koskevan lainsäädännön muutostarpeista, joita mietinnössä ei ehdoteta

-

Rinne Jonne
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto

Nygård Mika
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto